

Kmečka trgovina

Pogum — razmere se zboljšujejo

Negotovost in brezcenje, ki je v zadnjem času vladalo v trgovini, se vidno zboljšuje. Četudi ni v časopisju poročil iz nekaterih držav, se vseeno ve, da Anglija pa tudi druge vojskujoče in nevojskujoče države kupujejo po vedno višjih cenah pšenice, koruzo, konoplje, sojo, laneno olje, živino in druge kmetijske pridelke. Zato se pričakuje stalno zvišanje cen, ki je posledica sedanjega stanja. Vsakdo naj torej pazi, da nobena stvar, ki mu jo je zemlja rodila, ali se je v gospodarstvu drugače pridelala, ne bo ostala neizkoriščana. Splačalo se bo posebno rediti živino in gojiti ter sejati to, kar se v sedanjem času najbolj rabi, kajti kakor kaže, vojna vihra še ne bo tako kmalu končana. Krepko je torej poprijeti za delo in budno paziti, kaj se bo najbolje prodalo. Smo namreč v srečnem položaju nevtralnosti in bomo lahko izhajali v tej vihri s svojim naravnim bogastvom. To priča že sedanje dejstvo, da našo državo obiskujejo vse mogoča trgovska zastopstva drugih držav, ki sklepajo z nami kupčije. Oči Evrope so se obrnile na našo z raznimi živežnimi pridelki in rudninami bogato zemljo, da pri tej zakladnici črpajo svoje potrebe. Najprej so se obrnili na nas v to svrhu Nemci, s katerimi se je že sklenila trgovska pogodba. Nemcem sledijo Italijani in Grki. V Beogradu se nahaja tudi trgovsko zastopstvo Angležev in Švicarjev, katerim sledijo Francozi in Madžari. Ker se pa v sedanjem času ni mogoče dosti opirati na plačilo potom izmenjave blaga, bo v veliki večini država izvozno blago prodajala proti plačilu v zlatu. Tako vidimo, da se stvari za nas razvijajo kar najugodnejše. Treba bo sedanje trenutke izkoristiti in proizvajati čim več blaga, kajti sedaj polagoma prihaja čas, ko si bo gospodarsko lahko opomogel tudi naš kmet.

Dobri izgledi pri prodaji živine

V prvih tednih vojne se je bil izvoz živine radi prometnih težkoč skoraj ustavil. Sedaj se je pa ta stvar uredila in kaže, da bo kupčija z živino zelo lepo uspevala. Izvoz živine se je začel iznova razvijati. V Italijo izvažamo na teden 1000 glav. V Nemčijo pa bomo odslej izvažali po 500 glav na teden. Govejo živino bomo izvažali tudi v Švico, kamor je šlo doslej naše blago le od časa do časa. S švicarskimi uvozniki je sklenjen sporazum, po katerem bomo v bodoče izvažali v Švico na teden okrog 50 bikov za klanje, vrhu tega pa slabšo živino (krave in slabe vole) za mesno industrijo. Tudi v Češko-Moravsko bomo izvažali nekaj goveje živine, predvsem živino slabše kakovosti. V zadnjih tednih je prišlo do obnove našega izvoza goveje živine na Malto, kamor gre predvsem živina iz Črne gore, Hercegovine in Sandžaka.

Kupčije se začneja tudi s konji. V začetku vojne je bil izvoz konj ustavljen zaradi potrebe naše vojske. Ožji strokovni odbor Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pa je ugotovil, da imamo v naši državi pri upoštevanju potreb narodne obrambe še vedno dovolj konj za izvoz. Zato se bo dovolil izvoz 8400 konj, predvsem konj za klanje, in sicer v Nemčijo 2400, v Švico 1500, v Italijo 500 in v Francijo 4000. Za izvoz v Turčijo in v države, ki kupujejo pri nas konje proti plačilu v devizah (denarju), se bodo dovoljenja izdajala od primera do primera.

Največje zanimanje pa kažejo druge države za naše svinje in se bodo svinje prodajale po zelo dobri ceni. V Nemčijo se bo v bodoče izvažalo na teden 3500 svinj, v zadnjem tednu decembra pa 3000, tako da bomo do konca leta izvozili v Nemčijo 34.000 svinj. Vprašanje izvoza zaklanih svinj bo odvisno od nekaterih okolištin in obstoja možnost, da bomo do konca leta izvozili v Nemčijo še 15.000 zaklanih svinj. Nadalje bomo v smislu sporazuma izvozili v Nemčijo okrog 300 vagonov masti in slanine. Cena pri izvozu v Nemčijo je povišana za 50 par pri kilogramu.

Izvoz svinj v Češko-Moravsko se bo pa gibal na 1000 glav na teden. Izvoz svinj v Slovaško bo pa mogoč samo proti plačilu vnaprej, ker nam Slovaška dolguje že okrog 7 milijonov.

V Švico doslej nismo izvažali svinj. Sedaj pa se švicarski uvozniki zelo zanimajo za naše mesne svinje. Izvoz v Švico se je že pričel. Sedaj pošiljamo na teden 30 vagonov svinj v Švico, verjetno pa je, da se bo ta izvoz še povečal. Pri

teh dobavah v Švico je dogovorjena cena 12 din za kilogram franko švicarska meja. V teku pogajanj, ki se trenutno vršijo v okviru jugoslovansko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora, je verjetno, da bo določen večji kontingent tudi za izvoz svinj v Italijo. Zele se zanimajo za naše svinje tudi angleški uvozniki in poučeni krogi zatrjujejo, da bo prišlo do velikega kupčijskega sklepa, in sicer za 50.000 svinj, ki se bodo dobavile v 6 mesecih.

Izvoz jabolk v Nemčijo

Z jabolki je bil letos križ. Promet z Nemčijo je zaradi vojne ravno v času, ko se jabolke prodajajo, zastal, tako da je šlo mnogo jabolk v pogubo. Edino oni, ki so hranili pozne zimske jabolke dolgo na drevesu ter so z zaupanjem čakali na boljše cene in pa tisti, ki imajo primerna sadna skladišča, se bodo lahko okoristili z novim izvoznim dovoljenjem jabolk v Nemčijo. Za ta izvoz jabolk so bile odrejene naslednje cene: namizna jabolka s premerom nad 6 cm 22 mark, za manjša tudi namizna jabolka do 5 cm premera se more odobravati ista cena, toda samo po poslanih vzorcih, za konzumna jabolka znaša cena 15 mark, za industrijska jabolka 7.50 mark. Te cene veljajo za 100 kg jugoslovanskega jabolka. Tečaj marke je 14.30 din in bo Narodna banka po tem tečaju našim izvoznikom denar tudi nakazala. Po tem tečaju bodo naši izvozniki prejeli za kilogram namiznih jabolk 3.14 din, za kilogram konzumnih jabolk 2.14 din, za kilogram industrijskih jabolk pa 1.07 din. Za izvoz namiznih pakiranih jabolk je poleg tega od Privilegirane izvozne družbe naklonjeno našim izvoznikom še 50 par za kilogram kot nagrada za izvoz, tako da bo izvoznikar za kilogram namiznih jabolk v celoti prejel 3.64 din.

Da se niso dosegle boljše cene, je krivda v tem, da je še pred in pa med pogajanja naše časopisje prinašalo dosti preuranjeno razne vesti o nizkih cenah jabolk, o nemogočem izvozu itd., kar je tako zbegalo manjše izvoznike, da so začeli nemškimi uvoznikom — še preden so bila pogajanja v teku — stavljati ponudbe po dosti nižjih cenah, kakor jih je zahteval Prizad pri pogajanjih. Nemški delegaciji so na ta način naši izvozniki sami dali v roke dobrodošilo orožje, s katerim je parirala zahteve Prizada ter je pritisкала na cene. Če ne bi bilo teh ponudb in pa nekontroliranih časopisnih poročil, ki so bila napisana morda v najboljšem namenu, bi bil mogoč Prizad doseči dosti povoljnije cene za naša namizna jabolka.

Vino

Vinarsko društvo je določilo najnižje cene za letošnje mošte, katerih se naj vinogradniki po možnosti drže. Tako je za ormoški okoliš določeno za 17% (sladkorja) mošte 3 din, za 18% mošte 3.25, za 19% mošte 3.50, za 20% mošte 3.75, za 21% 4.25 din, za 22% mošte pa 4.75 din. V ljutomerskem okolišu bi prišle v poštev naslednje cene: za 17% mošte 3 din, za 18% mošte 3.50, za 19% mošte 3.75, za 20% mošte 4, za 21% mošte 4.25 in za 22% mošte 4.75 din. Gornje cene veljajo le za mešane mošte, za sortne mošte pa prihajajo v poštev višje cene.

Na vinskem trgu je stanje ugodnejše, kakor je kazalo. Letošnji vinski pridelek v Vojvodini in Dalmaciji je precej slabši, kakor so napovedovali. Razen tega tudi ni večjih zalog starega vina. Vinogradniki ne bodo zaradi tega hiteli s prodajo moštov, ampak bodo raje počakali.

Les

Naš prekomorski izvoz lesa se je v zadnjem času preko Susaka ponovno oživel. V prejšnjem tednu so nakladali mnogo lesa za izvoz v sredozemske države in v Italijo. Za izvoz v Italijo so nakladali celulozni les, ki je prodan v količini 2500 vagonov. Nadalje so nakladali manjše partije trdega in mehkega lesa za izvoz v Nizozemsko in večje količine za izvoz v Aleksandrijo. Neki angleški parnik je vkrcal 500 ton furnirskega lesa za Anglijo, neki drugi parnik pa je vkrcal precej lesa za Grčijo. Končno so bile odpremljene večje količine za izvoz v Južno Ameriko. Mnogi izvozniki čakajo, kako bo z izvozom v Anglijo, ki se zanima za nakup velikih količin lesa, ker ne more več uvažati lesa iz držav ob Baltičkem morju.

PAZITE PRI BATERIJAH na znamko CROATIA

Cene goveje živine

Voli. Celje 3.50—5 din, Šmarje pri Jelšah provrstni 5—5.70 din, ostali 4—5 din, Brežice 3.50—5 din, Laško 4—5.25 din, Litija 3.70 do 4 din, Ljubljana 4.50—6 din, Črnomelj 3.75 do 4 din kg žive teže.

Krave. Ljutomer 3 din, Celje 3.50—4.50 din, Šmarje pri Jelšah 3.50—4.50 din, Brežice 3.50 do 4 din, Laško 3—4 din, Litija 3—4 din, Ljubljana 3.50—4.50 din, Črnomelj 3—3.50 din kg žive teže.

Telece. Ljutomer 3.50—4 din, Celje 4—4.75 din, Šmarje pri Jelšah 4—5 din, Brežice 4—5 din, Laško 3.75—5 din, Litija 4—5 din, Ljubljana 4.50—6 din, Črnomelj 3.50—4 din kg žive teže.

Teleta. Ljutomer 4—4.50 din, Celje 4.25 do 5.50 din, Šmarje pri Jelšah 4—5 din, Brežice 4.50—5 din, Laško 5—6 din, Litija 5.50—6 din, Ljubljana 6—7 din, Črnomelj 4.75—5 din kg žive teže.

Svinj

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 65 do 80 din, 7—9 tednov 85—120 din, 3—4 mesece 130—210 din, 5—7 mesecev 270—390 din, 8 do 10 mesecev 395—490 din, 1 leto stare 680 do 870 din komad, kg žive teže pa 6—8.70 din. V Kranju so bili 7—8 tednov stari pujski po 110 do 150 din komad.

Pršutarji (proleki). Ljutomer 6—7 din, Celje 8 din, Šmarje pri Jelšah 7—9 din, Brežice 7.50 din, Laško 8 din, Ljubljana 8—9 din, Kranj 7—8 din, Črnomelj 7 din kg žive teže.

Debele svinje (špearji). Celje 8.50 din, Šmarje pri Jelšah 9—10 din, Brežice 9 din, Laško 9 din, Ljubljana 9—9.50 din, Kranj 9 din, Črnomelj 8 din kg žive teže.

Tržne cene

Žito. V svobodnem prometu je stot pšenice 150—155 din, Prizadova cena je pa 165 din; stot koruze je po 109—110 din, na banatskih železniških postajah pa 108 din. Nova sušena koruza je po 98—100 din stot. Na trgu v Ljutomeru je pšenica po 165 din, ječmen 120 din, oves 120 din, koruza 140 din, fižol 200 din stot. Na ljubljanskem trgu je pšenica po 190—200 din, ječmen 200—225 din, rž 175—200 din, oves 175 do 225 din, koruza 165—190 din, fižol 250 din stot.

Krompir. Maribor 100 din, Ljutomer 60 do 70 din, Celje 115—130 din, Šmarje pri Jelšah 75 din, Brežice 100 din, Laško 125 din, Litija 80 din, Ljubljana 125—200 din, Kranj 80 din, Črnomelj 80 din stot.

Krma. Seno: Maribor 70—85 din, Ljutomer 45 din, Celje 65—70 din, Šmarje pri Jelšah 60 din, Brežice 50—60 din, Laško 50—60 din, Litija 75 din, Ljubljana 90—180 din, Kranj 75 din, Črnomelj 35 din stot. — Otava: Maribor 80—85 din stot. — Lucerna: Celje 70 din, Kranj 75 din, Črnomelj 50 din stot. — Slama: Ljutomer 30 din, Celje 35—40 din, Šmarje pri Jelšah 25 din, Brežice 25—30 din, Laško 25—30 din, Litija 40 din, Ljubljana 25—30 din, Kranj 50 din, Črnomelj 20 din stot.

Kože. Svinjske: Ljutomer 10 din, Celje 6 din, Šmarje pri Jelšah 5 din, Laško 7 din, Ljubljana 7 din, Kranj 7 din kg. — Goveje: Ljutomer 8 din, Celje 8—9 din, Šmarje pri Jelšah 10 din, Brežice 8 din, Laško 8 din, Ljubljana 11 din, Kranj 11 din kg. — Telečje: Ljutomer 9 din, Celje 12 din, Šmarje pri Jelšah 12 din, Brežice 12 din, Laško 10 din, Ljubljana 13 din, Kranj 13 din kg.

Volna. Oprana: Celje 24 din, Kranj 34 din kg. Neoprana: Celje 18 din, Ljubljana 26 din, Kranj 26 din kg.

Med. Ljutomer 15 din, Celje 17 din, Brežice 16—18 din, Laško 18—20 din, Ljubljana 20 din, Kranj 24 din, Črnomelj 15 din kg.

Drva. Ljutomer 80 din, Celje 75 din, Laško 60—65 din, Litija 60 din, Ljubljana 90—100 din, Kranj 95—100 din kubični meter.

Vino. Navadno mešano: Ljutomer 4—5 din, Celje 4—5 din, Šmarje pri Jelšah 3 din, Črnomelj

4 din liter pri vinogradnikih. Sortirano vino: Ljutomer 6—9 din, Celje 6—7 din, Smarje pri Jelšah 5—6 din, Črnomelj 5 din liter pri vinogradnikih. Vinski mošt se prodaja v okolici Brežic po 4 din, kvalitetni pa po 5 din liter pri vinogradnikih.

Perutnina. Kokoš 20—30 din, piščanec 10 do 30 din, gos 35—45 din, puran 35—65 din, raca 13—16 din na mariborskem trgu.

Sadje. (Mariborski trg.) Jabolka 2—4 din, hruške 3—5 din, breskve 3—8 din, grozdje 3 do 6 din, celi orehi 8—10 din, luščeni orehi 24 do 30 din, kostanj 3—4 din kg. Liter kostanja

1.50—2 din, pečenega kostanja 6 din, šipka 2 do 3 din.

Sejmi

31. oktobra tržni dan: Dolnja Lendava; živinski Maribor — 2. novembra tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski: Vitanje — 3. novembra živinski: Maribor; živinski: Dravograd; živinski in kramarski: Pišce, Razkrižje — 4. novembra živinski: Križevci (okraj Murska Sobota), Brežice, Celje, Trbovlje; živinski: Slovenske Konjice, Sv. Lenart nad Laškim.

Razgovori z našimi naročniki

Poziv na orožne vaje brez aktivne službe. V. F. Za vojaško službo ste bili spoznani sposobnim šele s 30. letom in vam ni trebalo služiti v stalnem kadru. Letos so vas pa že dvakrat pozvali na orožne vaje, kar se vam ne zdi pravilno. — Na orožne vaje se res sme pozvati tudi tak vojaški obveznik, kateri ni služil v stalnem kadru. S tem, da vam ni trebalo služiti roka v kadru, še niste oproščeni dolžnosti, odslužiti orožne vaje ter eventualno biti vpoklican ob mobilizaciji.

Kakšna je osnova pri omeri davka na poslovni promet. S. J. Ste posestnik ter ste prodali lesnemu trgovcu lastnega lesa za 3517 din; sami ste morali plačati delavce, ki so les podirali in spravljali k Dravi, ter tudi stroške žaganja. Ostalo vam je od kupnine čistih le 1223 din. Vprašate, od katerega zneska se odmeri davek na poslovni promet, kaj vse se sme odbiti od kupnine. — Ako prodate les iz lastnega gozda neobdelan v hloh, vam navedenega davka sploh ni treba plačati. Ako prodate na deske razžagan les, morate plačati prometnega davka v višini pet odstotkov od prodajne cene lesa, ako prodate tesan les, pa v višini treh odstotkov. Ker tvori podlago odmere prodajna cena lesa, se ne odblijejo stroški podiranja, prevoza in ža-

ganja, odnosno tesanja lesa. Zato morate pri prodaji, odnosno določanju višine prodajne cene vkalkulirati tudi prometni davek, ali pa dogovorite s kupcem, da mora davek na poslovni promet plačati kupec.

»Sisoh.« Slivovka se vam je v kotlu pramodila in ima sedaj tudi žganje neugoden duh. — Neugoden duh lahko odpravite edino z živalskim ali rastlinskim ogljem. Dobite ga v drogeriji v obliki črnega prahu pod imenom »eponit«. Na liter ga vzemite 2—5 gramov, kar je odvisno od več ali manj neugodnega okusa. Prašek vmesite z nekoliko žganja v kašo in vse skupaj vlijete k ostalemu žganju in dobro premešajte. Mešati morate vsak dan skozi 5—6 dni, nakar se žganje očisti s filtriranjem, to je precejanjem. Če nimate primerne filtra, precedite žganje skozi gosto, fino domače platno, katero je med precejanjem večkrat izprati. Kakor vidite, je postopek precej kompliciran in zahteva mnogo dela. Poleg tega bo pa žganje izgubilo svojo naravno barvo, ki se šele čez čas povrne. Zato je bolje, če nima žganje premočnega okusa po pramojenem, da se navedenega popravljanja vzdrižite. Drugega sredstva pa ni.

Našim malčkom

Poldekove žalostne dogodivščine

(Konec)

»Padel bom, padel bom!« je vpil Poldek.

»Ne boj se, ne boš padel! Saj sem jaz pod teboj in te bom držal! Le sezi v gnezdo!«

Nič ni pomagalo. Fantek je še huje jokal.

Mihca je prevzela jeza. Tuhtal je, kako bi se maščeval nad kričočem.

»Če nočeš, pa ostani tu!« je čez čas dejal jezno. Nato si je odpel pas in je kričača privezal k deblu. Sam se je spustil na zemljo.

Z naglimi koraki je brusil proti vasi. Pred sosedovo hišo se je ustavil in na ves glas zavpil:

»Mama, soseda, ljudje! Poldek se je spremenil v psa! Poldek se je spremenil v psa. Zacopran je!«

Ljudje so od vseh strani hiteli skupaj. Soseda, ki spočetka ni vedela, pri čem je, je udarila v jok. Ljudje so ugibali, modrovali in izpraševali Mihca, kako je bilo. Mihec jih je farbal:

»Po cesti je prišel črn mož s palico v roki. Z njo je trikrat zamahnil po košu, nato pa je odšel. Šel sem h košu, ker sem hotel govoriti s Poldekom. Privzdignil sem koš in pod njim zagledal — psa.«

Možje so takoj sklenili, da bodo šli za črnim možem, a so se kmalu premislili, ko je nekdo zinil, da mož tudi nje lahko začara.

V tem je prisopihal gozdni čuvaj. V eni sapi je povedal, da je zaslišal z neke smreke čudno stokanje.

Vsa vas je tekla v gozd. Samo Miha jo je popihal v drugo smer. Neki fant, ki je bil gasilec in dober plezalec, je splezal na smreko in prinesel z nje ihtočega Poldeka.

Otrokova mati je bila zelo vesela, obenem pa huda na Mihca, ki je tako grdo potegnil vso vas za nos.

Nadebudni Miha se je tri dni klátil okrog, ker se je bal ljudi. Po vrnitvi mu je mati naštel precej gorkih.

Od tedaj naprej v naši vasi ne kaznujejo otrok s košem ali sodom in veverice prihajajo bližje k vasi.

*

Čudno, a uspešno zdravilo

Živel je kmet. Imel je dobro in pridno ženo, veliko posestvo, precej pod palcem,

samo ene stvari ne, pameti. Ni bil ravno neumen, toda pameten tudi ne. Za delo se ni posebno navduševal, saj je imel za to pridne hlapce in dekle. Rad je lenaril, dobro jedel in pil.

Zgodilo se je, da je obolel. Ni se počutil ravno tako slabo, toda zgubil je tek. Nobena jed mu ni več dišala.

Poklicali so zdravnika. Ko je prišel, mu je kmet moral pokazati jezik. Nato mu je zmeril vročino ter mu pretipal trebuh in želodec. Zaslediti ni mogel nič posebnega. Naročil je bolniku, da mora ostati nekaj dni v postelji.

»Predpisal vam bom dvanajst pijavk in v kratkem vam bo bolje,« je dejal zdravnik. »Čez tri dni vas pridem zopet obiskat. V slučaju, da vam ne bi bilo bolje, pa takoj pošljite po me. Naj gre z menoj vaš hlapec, da mu bom dal pijavke.«

Ko je doktor odšel, si je kmetova žena oddahnila. Zdravnikovo zagotovilo, da ni nič hudega, jo je pomirilo. Težko je pričakovala hlapca, ker bi rada čimprej dala možu zdravilo.

Opoldne se je hlapec vrnil in prinesel pijavke. Žena je začela premišljevat, kaj naj z njimi počne. Takole je modrovala:

»Moj mož nima teka, torej ima bolan želodec. Kako naj vzame zdravila? Moram mu jih nekako pripraviti, saj takih še maral ne bo.«

(Konec sledi)

SKRIVALNICA

Kje je vzgojiteljica?